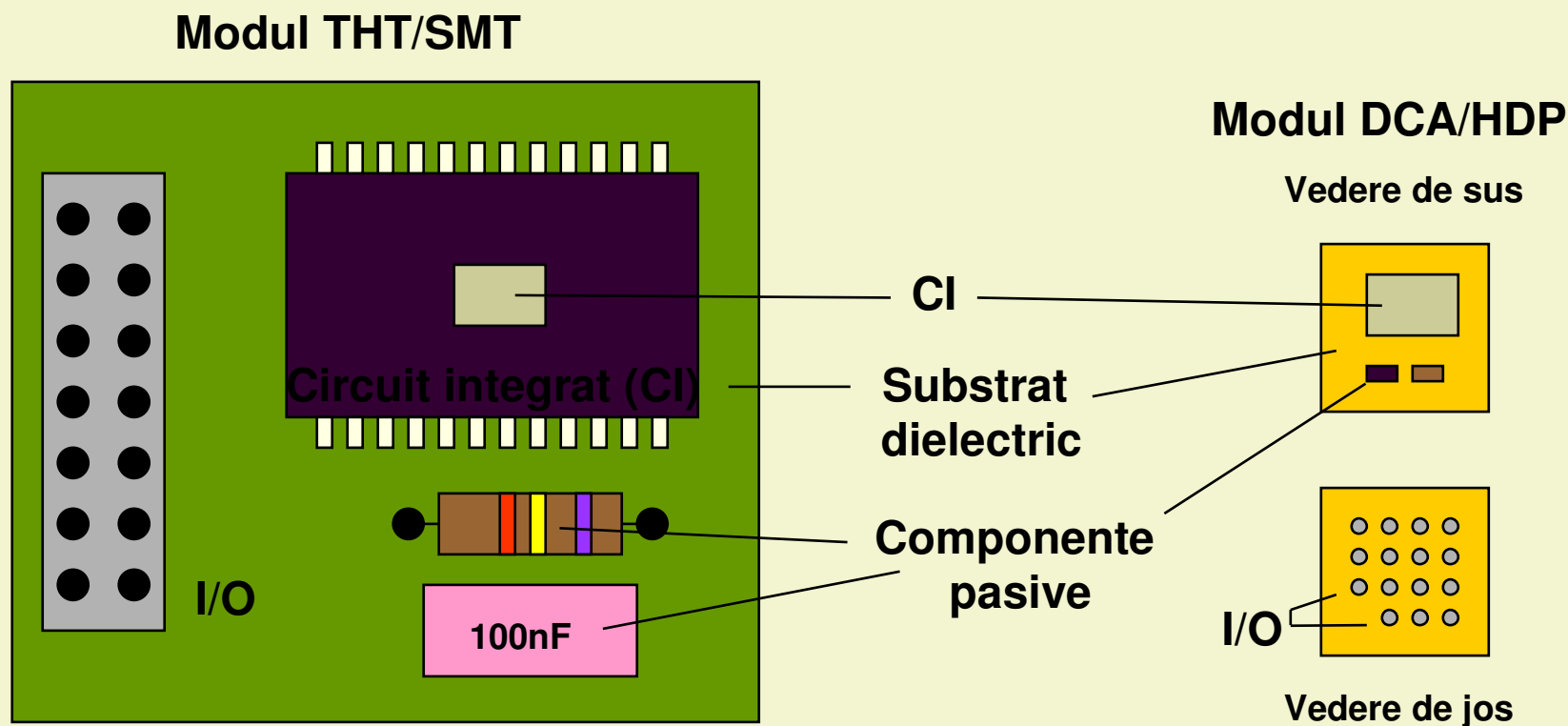

Chapter 1.3

Fundamente ale proiectării și realizării modulelor și sistemelor electronice

Comparație între dimensiunilor unui modul realizat prin tehnologii clasice (THT/SMT) și avansate (DCA/HDP)

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în

Industria Electronică

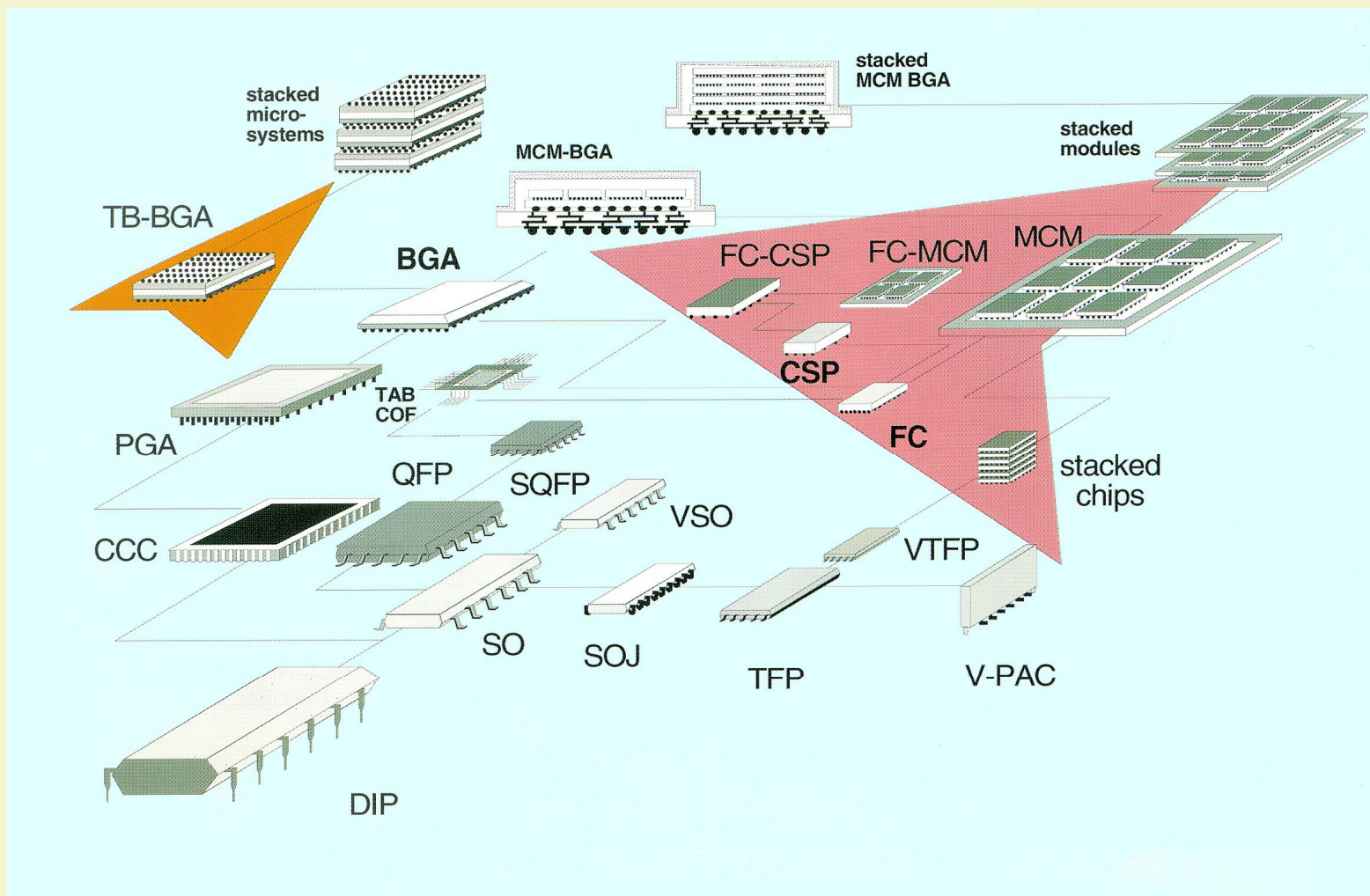
Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Evoluția componentelor electronice

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

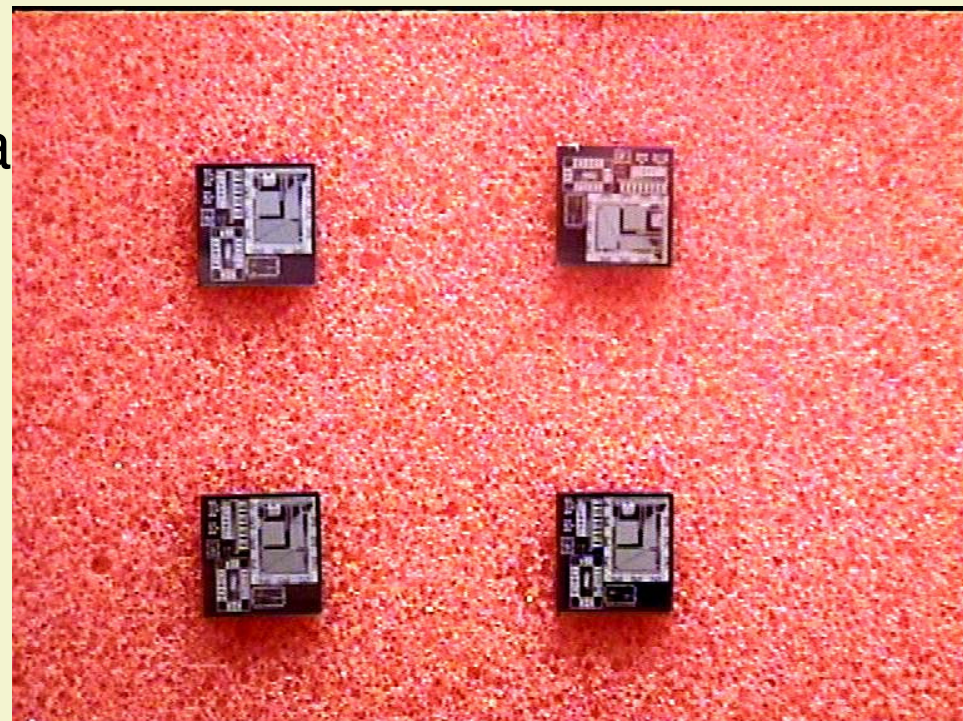
Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Cu toate avantajele evidente ale utilizării componentelor noi din electronică (chip/die, CSP, FC, μ BGA etc.), principala problemă rămâne aprovizionarea cu respectivele componente, cataloagele distribuitorilor cuprinzând o paletă foarte redusă de componente de acest tip.

10 În general:

DISTRIBUTORUL DE CHIP-URI $\Leftrightarrow$ PRODUCĂTORUL DE COMPONENTE

ELAN – Electronic Antreprenoriat

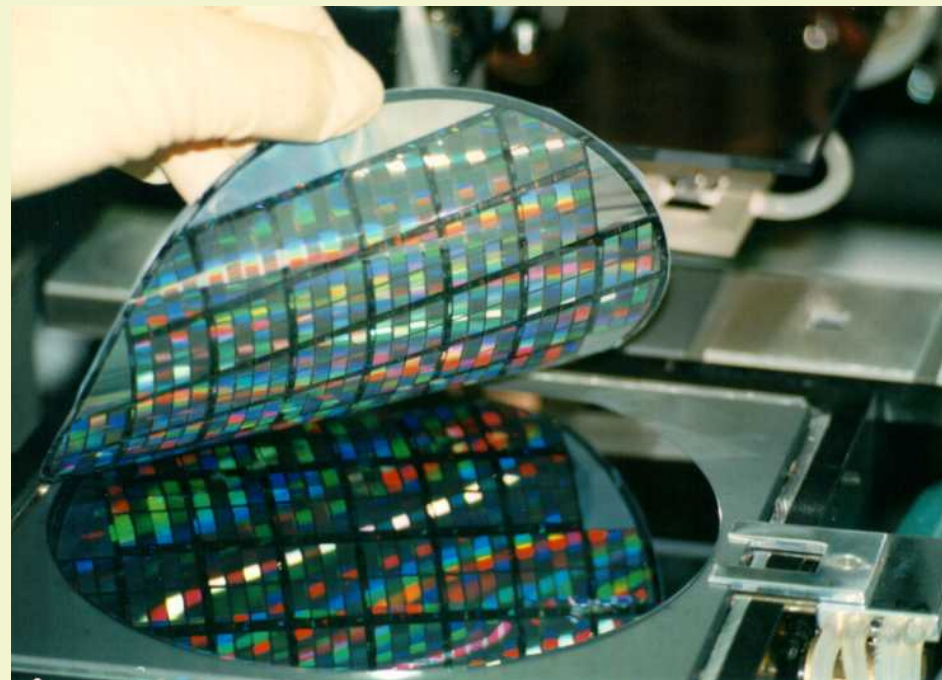
Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în
Industria Electronică
Investește în oameni !
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Glosarul reprezintă un sprijin important în studierea și înțelegerea packaging-ului electronic. Mai jos este dat un exemplu de pagină de glosar în limba engleză.

<i>IC Package, "packaging"</i>	Container for one or more ICs that provides protection and connection to the next level of integration
<i>Ball Grid Array (BGA)</i>	IC package with an area array of solder balls attached to the bottom side of a package
<i>Substrate, also board, carrier</i>	A material which serves as the base for the mechanical and electrical connection of ICs
<i>Chip Size Package (CSP)</i>	After packaging the component size is roughly the die size
<i>Wafer Level Packaging</i>	Modern CSP techniques allow packaging on wafer level. It is an additional wafer process.
<i>Direct Chip Attach (DCA)</i>	Chip is attached upside down direct on a substrate (Flip Chip)
<i>Chip On Board (COB)</i>	Assembly of one or more bare dies on a substrate by wire bonding
<i>Multichip Module (MCM)</i>	Assembly of two or more bare dies on a substrate by any bonding technology
<i>High Density Packaging (HDP)</i>	Large scale integrated and miniaturized systems, advanced packages

Exemplu: tendințe în packaging pentru produsele mobile

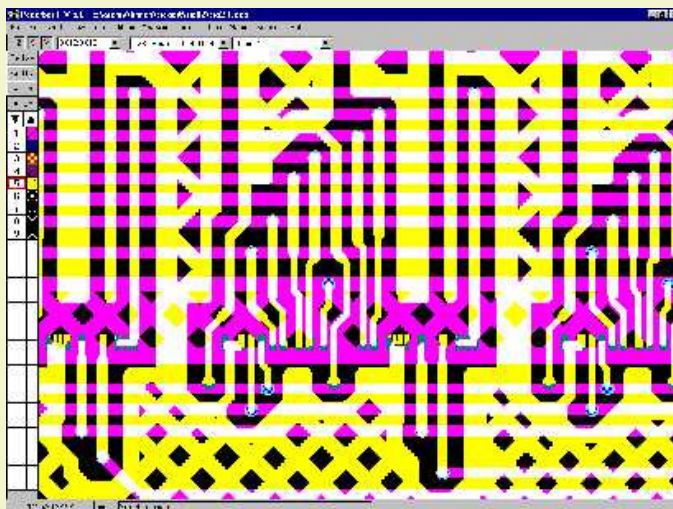
- ◆ Chip-uri foarte subțiri ($d < 40\mu\text{m}$)
- ◆ Substraturi foarte subțiri ($d < 10\mu\text{m}$)
- ◆ Interconectări “fine pitch” ($\text{pitch} < 50\mu\text{m}$)
- ◆ Si pe Si $\rightarrow$ MCM-D $\rightarrow$ chip-ul este utilizat ca substrat
- ◆ Si pe Poli $\rightarrow$ MCM pe substrat polimeric (MCMflex)
- ◆ SOP (System On Package)

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în
Industria Electronică
Investește în oameni !
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

Aspecte teoretice

- Cunoștințe teoretice de inginerie electronică
- Bazele PCB/MCM (tehnologie, asamblare, testare etc.)
- Sisteme și metodologii de proiectare PCB/MCM
- Studii de caz

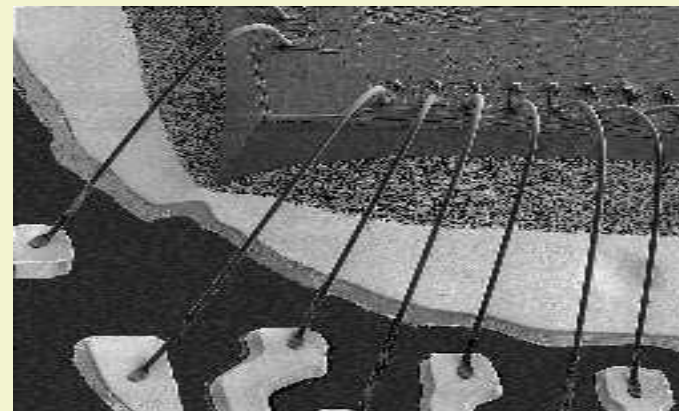
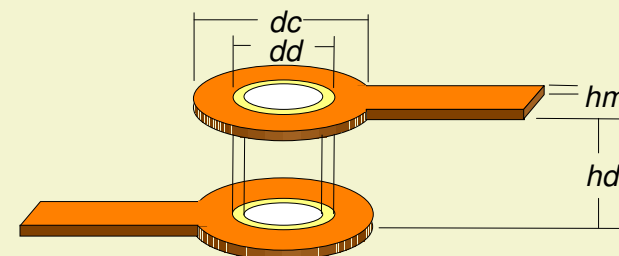
Aspecte tehnologice

- Practică pe echipamente moderne de din industria electronică
- Fabricația unor demonstratoare

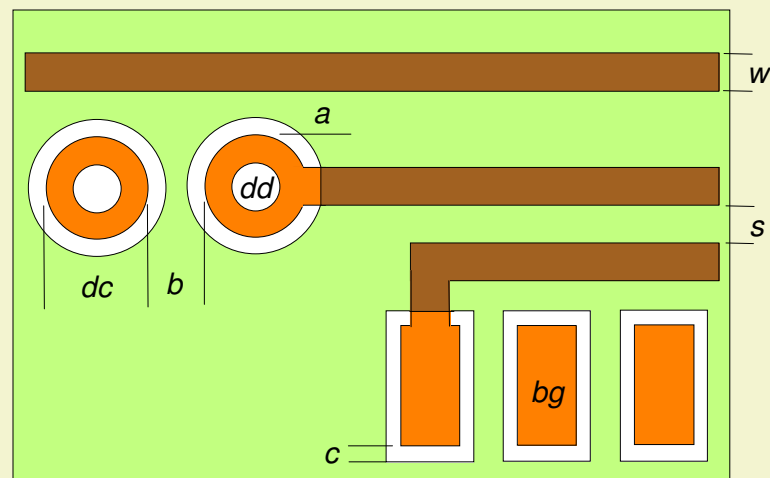
10 Packaging Electronic

Aspecte EDA

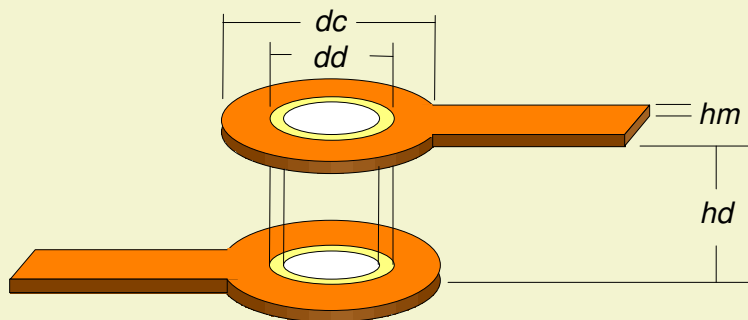
- Sisteme de proiectare, kit-uri de proiectare
- Simulare termică

Elemente de proiectare a circuitului imprimat (PCB/PWB)

Cu solder mask

Mărimi PCB/PWB importante

traseu: lățime minimă (w)

via: diametrul minim al pastilei (dc),
diametrul minim al găurii (dd)

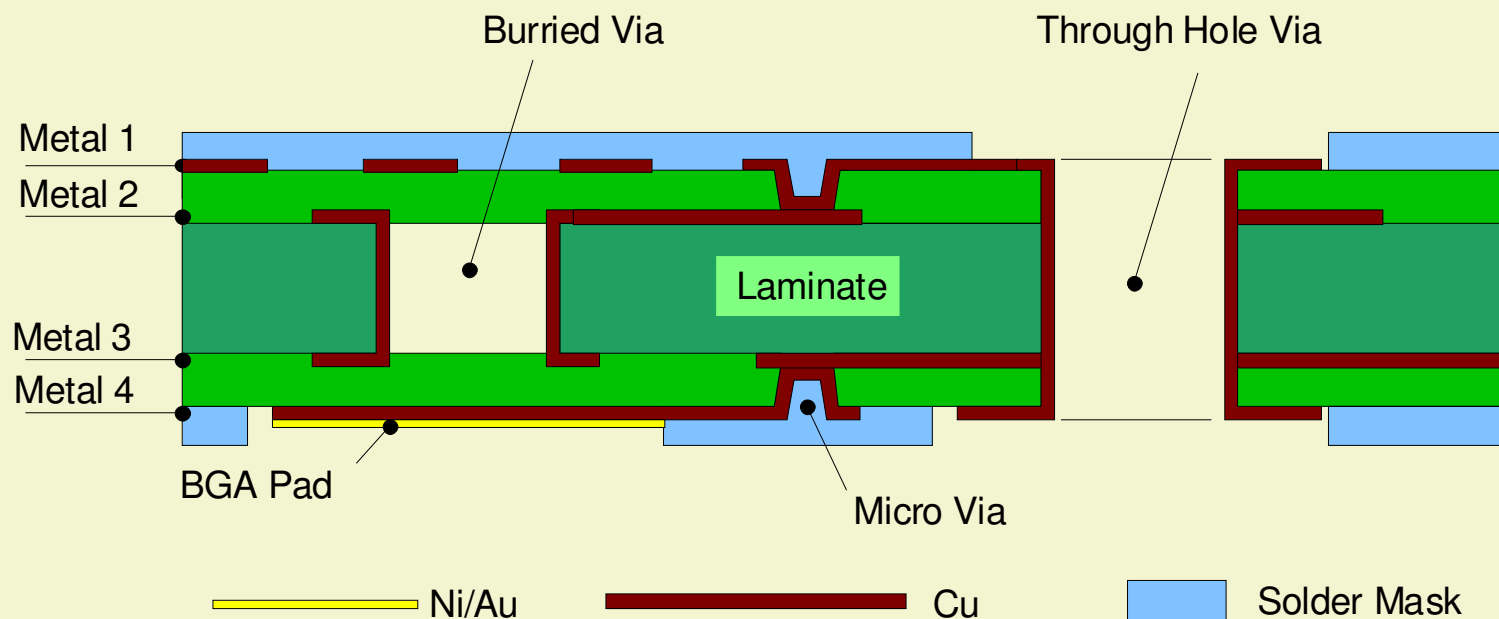
spațieri minime: traseu – traseu (s),
traseu-pastilă/via (a),
pastilă/via-pastilă/via (b)

supradimensionarea minimă pentru:
masca de lipire (c)

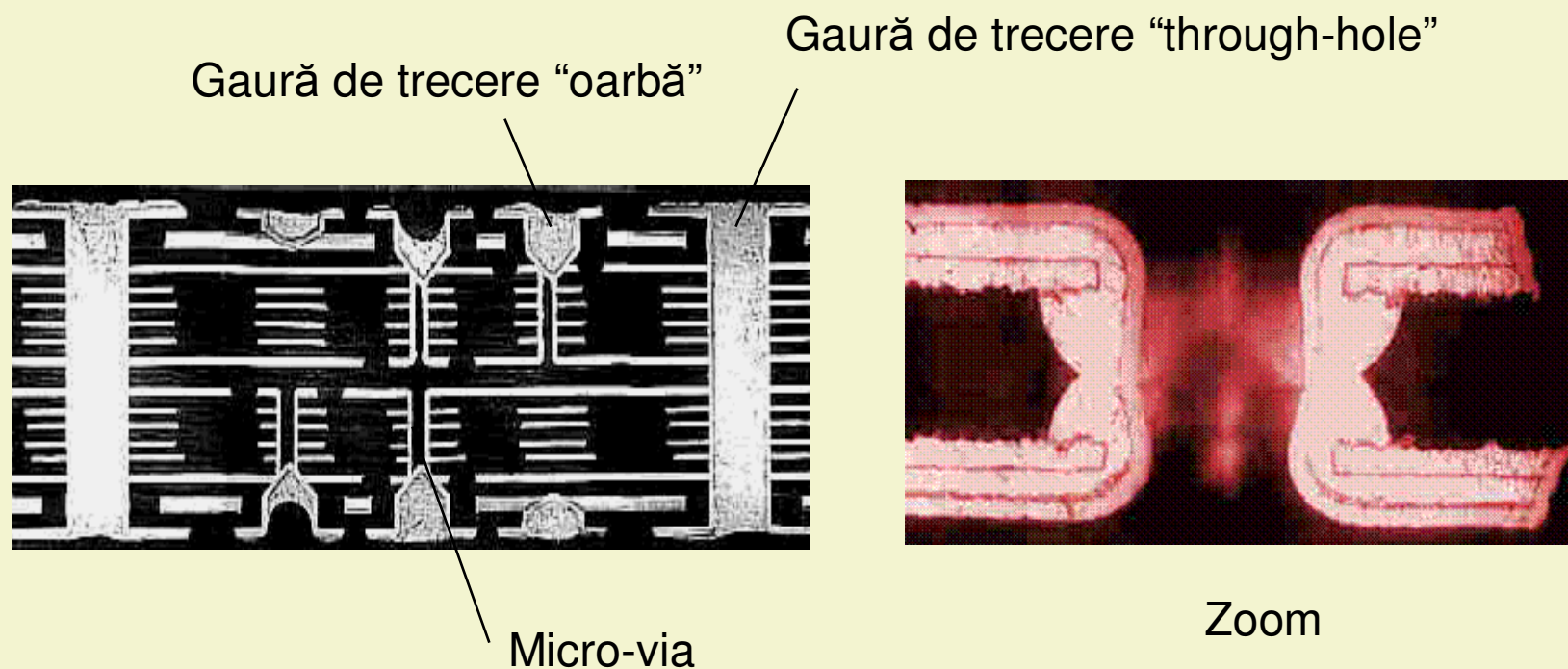
grosime strat: metal/Cu (hm),
dielectric (hd)

Tipuri de găuri de trecere (via), cu vizualizare în secțiune transversală (1)

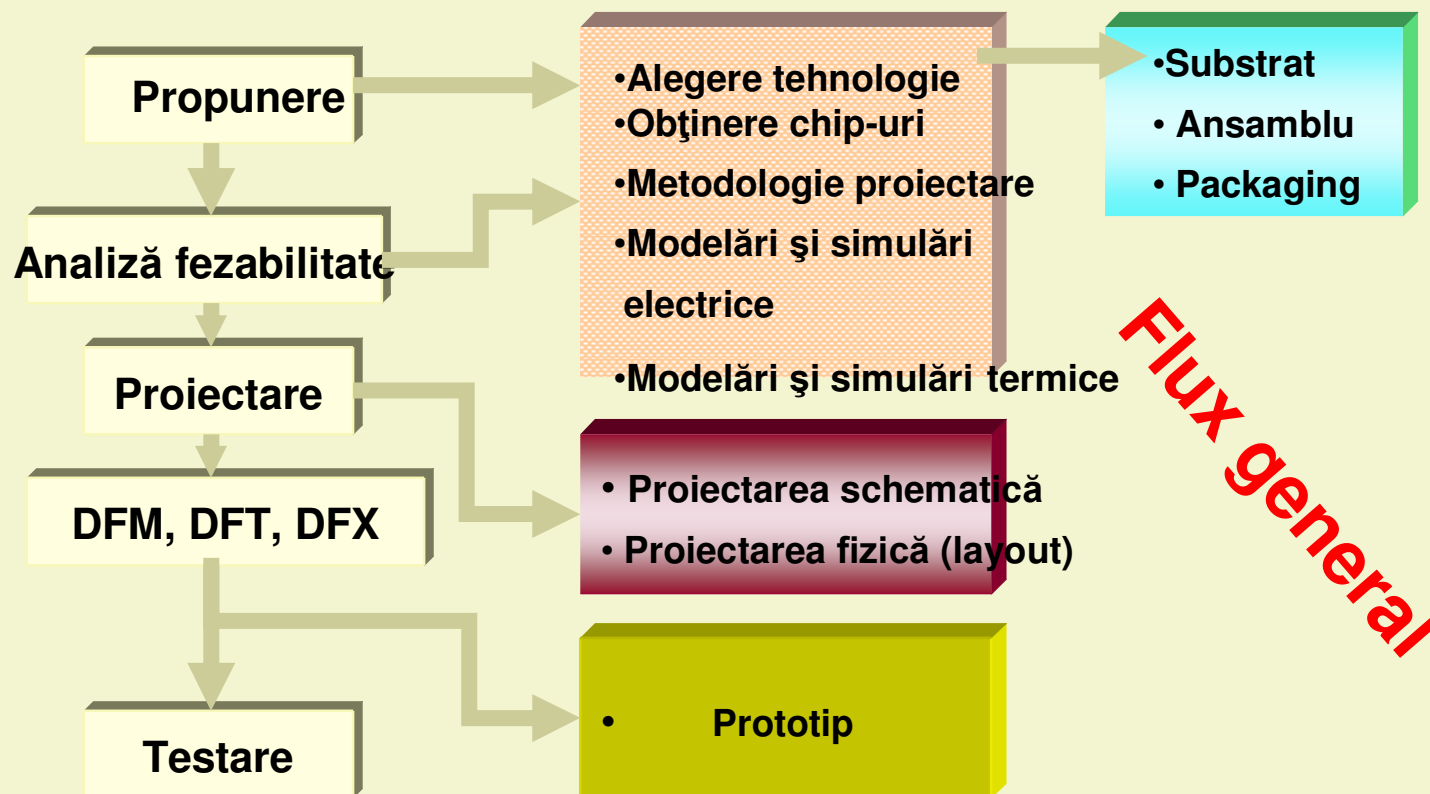

Tipuri de găuri de trecere (via), cu vizualizare în secțiune transversală (2)

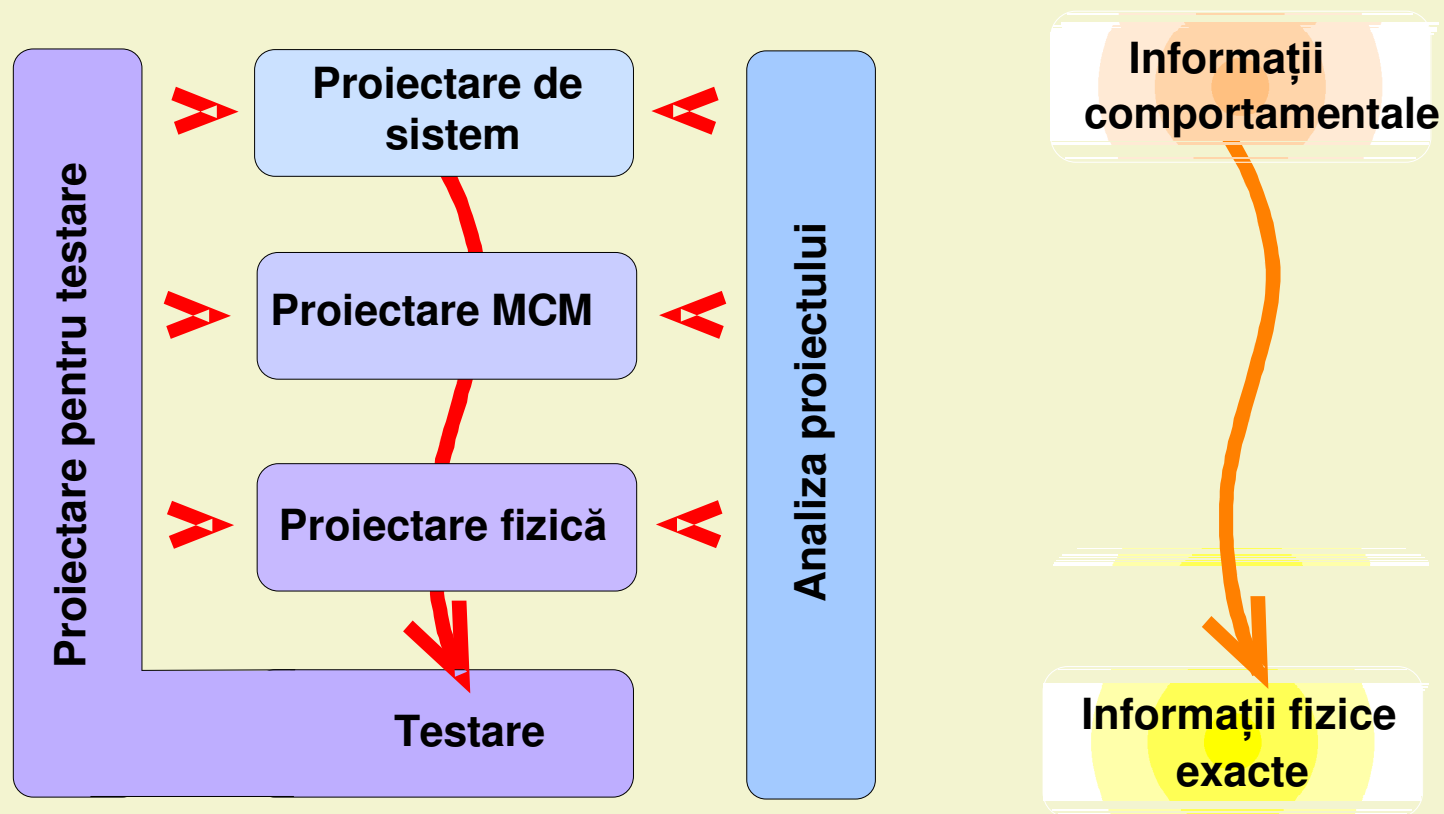

Gaura de trecere "oarbă" măsoară mai puțin de 150 um în diametru pe o pastilă cu diametrul de 350 um sau mai mic

Elemente ale fluxului de proiectare și fabricație al modulelor/sistemelor avansate

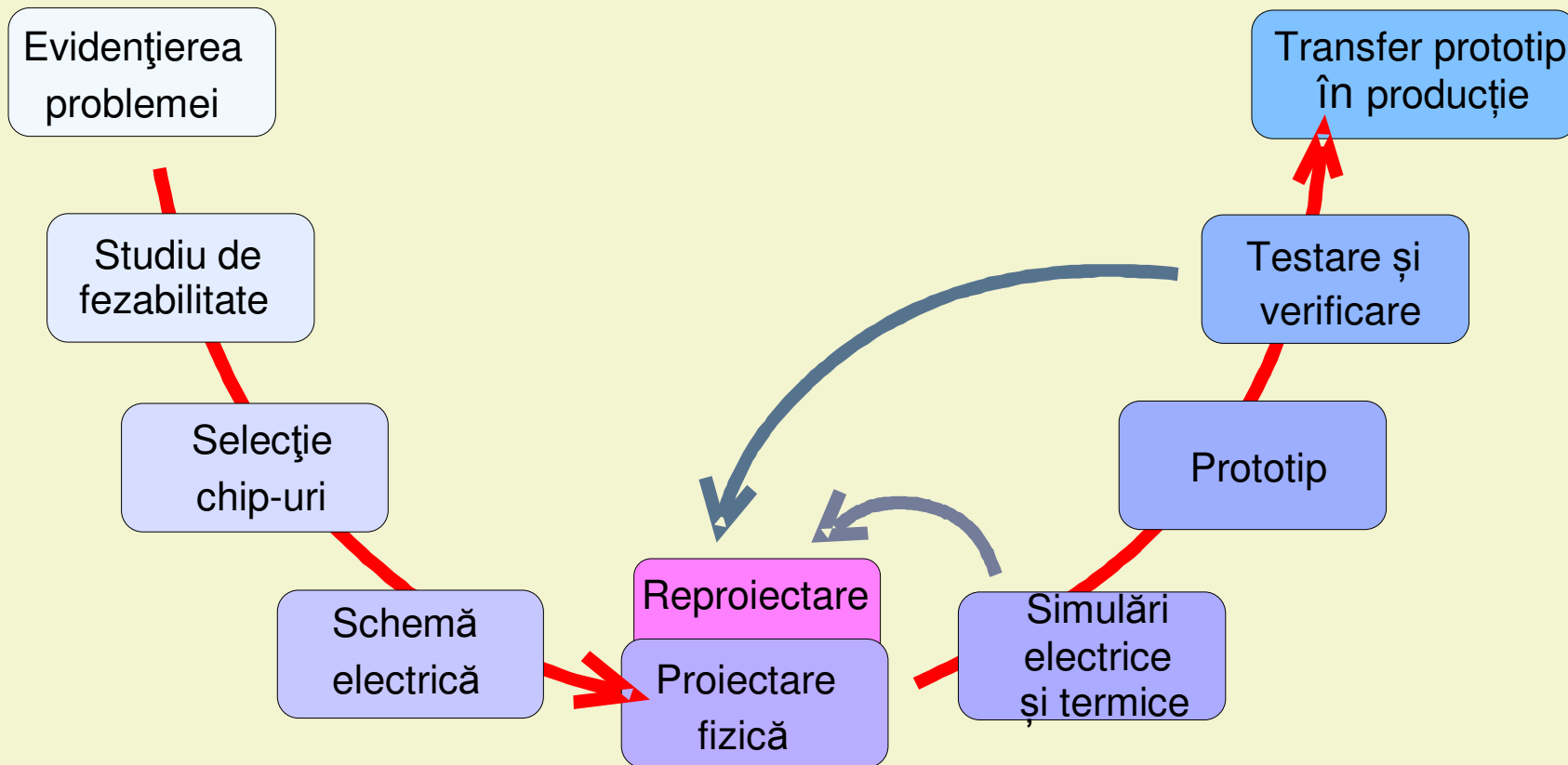

Flux de proiectare de sistem

Flux de proiectare PCB/MCM

ELAN – Electronic Antreprenariat

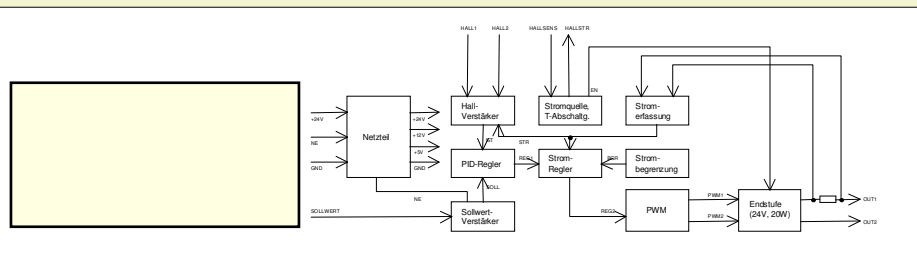
Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în
Industria Electronică
Investește în oameni !
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

10 Packaging Electronic

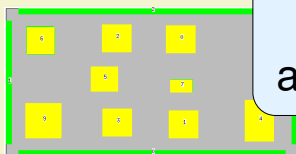
Studiu de fezabilitate

Specificații și
cereri

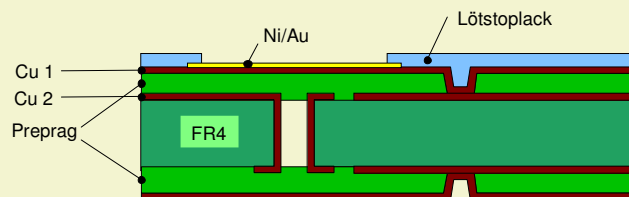
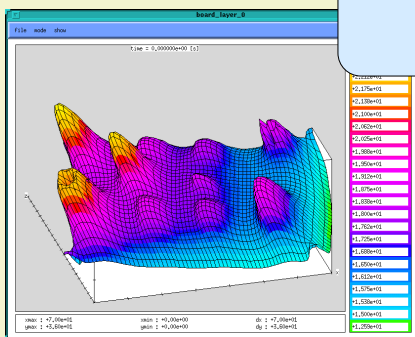
Disponibilitate
chip-uri

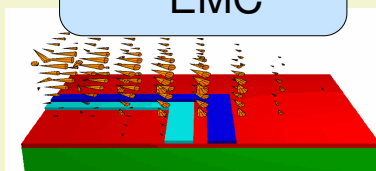
Estimare
arie ocupată

Calcul
căldură

Verificare
EMC

Alegere
producător

3. Bauteileauswahl und -anfrage

3.1 Bauteileauswahl für Version 3b

Bezeichnung	Stückzahl	Bezeichnung	Stückzahl
120k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1
10k 1/4W	1	Quarz 10 MHz	1

3.2 Bauteilanfrage

In unterer Tabelle sind die stückzahlabhängigen Preise in DM und \$ für die einzelnen Dics dargestellt. Für Variante 3b werden nur die Komponenten in den grauen Zeilen benötigt.

Bezeichnung	Stückzahl	Preis (DM)	Preis (\$)
120k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01
10k 1/4W	1	0,10	0,01

1) Preise sind Indikatoren

Estimare
costuri totale

Tehnologii de fabricație și asamblare avansate

- COB și “hibridă”
- MCM-L
- MCM-C
- MCM-D
- Wire bonding, TAB, flip-chip

➤ Tehnologiile COB și hibridă

- ❑ COB – Chip On Board
- ❑ Sunt primele forme de MCM (anii '70)
- ❑ Sunt tehnologii mixte de asamblare “chip/die” și SMT
- ❑ Chip-urile (“componentele dezbrăcate”) sunt conectate prin tehnica “wire-bonding” direct la substrat (PCB/PWB rigid sau substrat flexibil) și protejate/acoperite with a “glob-top encapsulant” (materiale de protecție rigidizabile prin radiație UV)
- ❑ Sunt folosite, uzual, în aplicații cu costuri/prețuri reduse și densitate mică de componente (de exemplu: ceasuri)

ELAN – Electronic Antreprenoriat

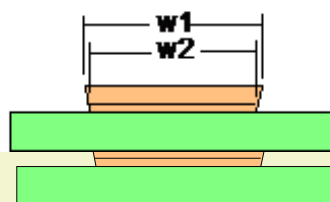
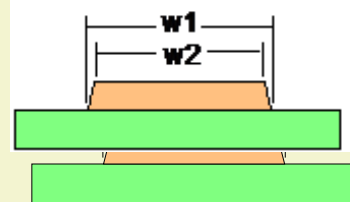
Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Corodare chimică

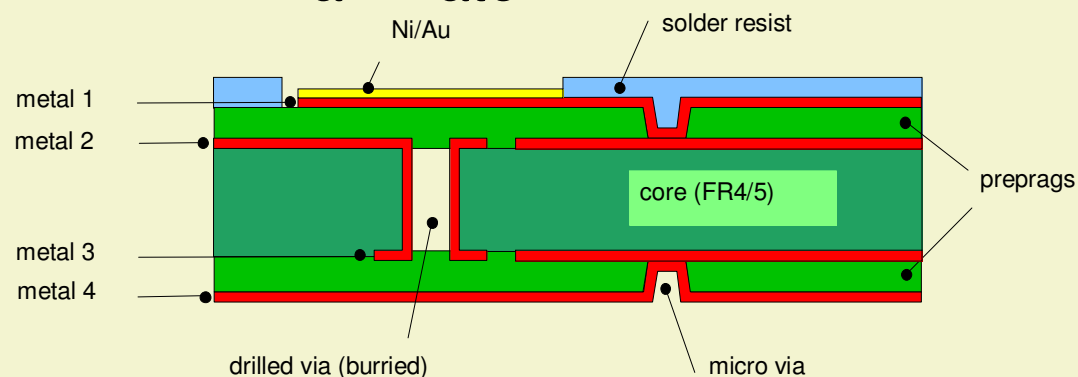
și

Metalizare semiaditivă

➤ Tehnologia MCM-L

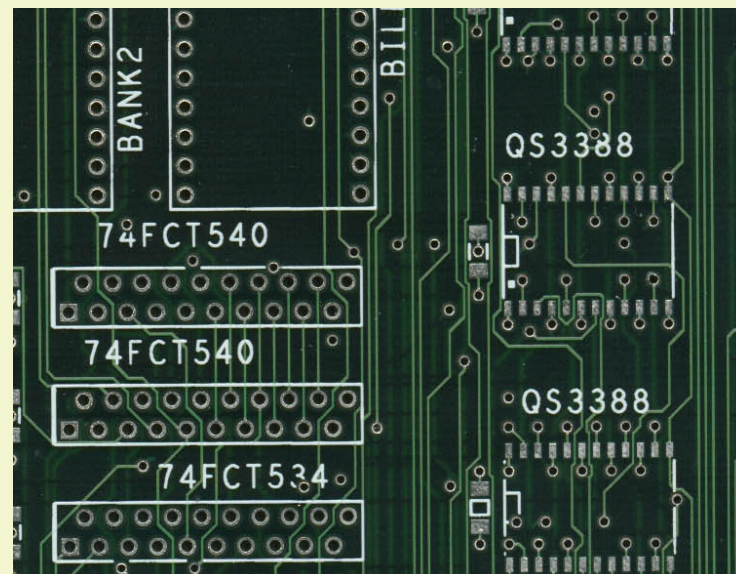
❑ MCM – Multi Chip Module

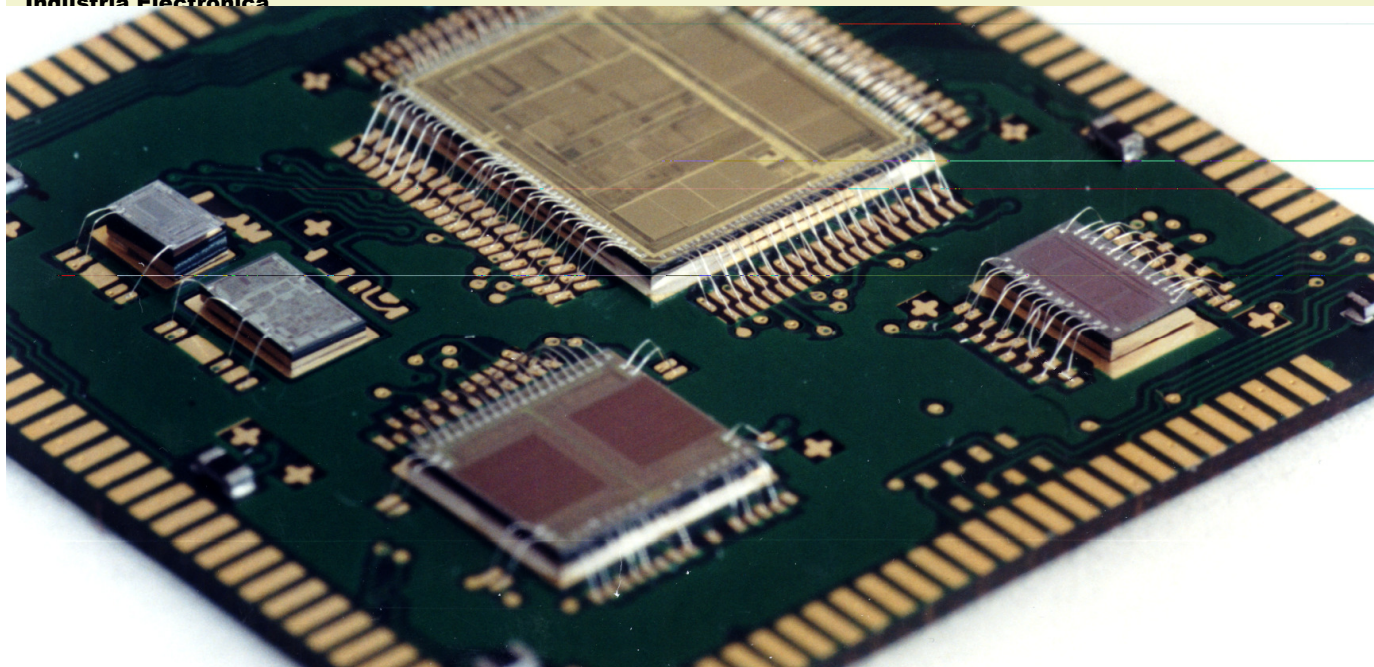
❑ L - Laminate

Substrat: Structura de interconectare este obținută prin corodare sau metalizare semiaditivă iar găurile prin burghiere

Prepreg: Structura de interconectare este obținută prin corodare sau metalizare semiaditivă iar găurile prin burghiere sau corodare

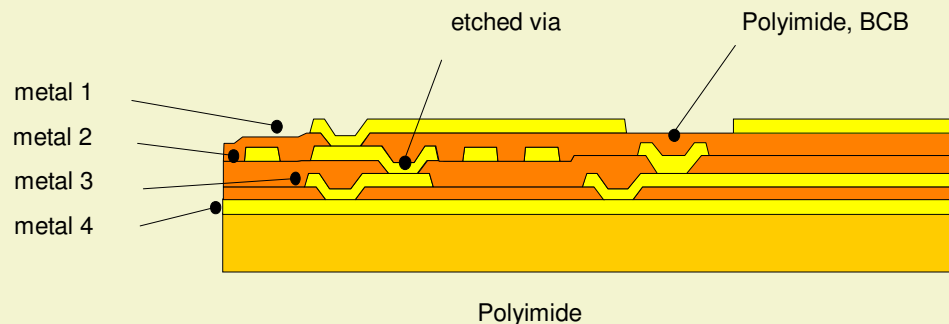

MCM-L (**L**aminat)

Caracteristici:

Material	Sticlo-textolit (FR4)	CTE	14 ... 18 ppm/C
Constantă dielectrică	2,8 - 4,5	Disipație termică	redușă, medie
Lățime traseu / spațiere	> 20 / 50 μm	Cost substrat	reduș
Diametru via	> 200 μm (0,2 mm)	Asamblare	COB, DCA
Număr de straturi	2 ... 8		

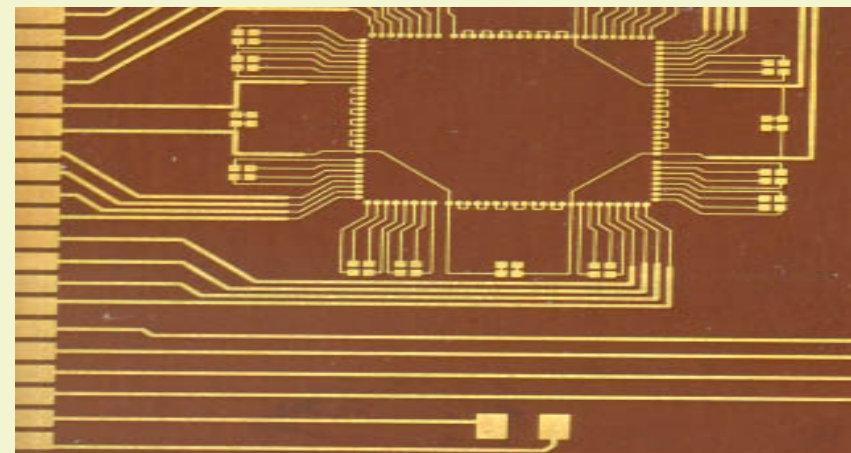
Circuite multistrat flexibile

Substrat: Polimer, substrat avantajos pentru DCA

Dielectric: Poliimidă sau BCB (“benzocyclobutene ”)

Structura de interconectare este
obținută prin corodare sau
metalizare semiaditivă iar găurile
generate prin laser sau corodare

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

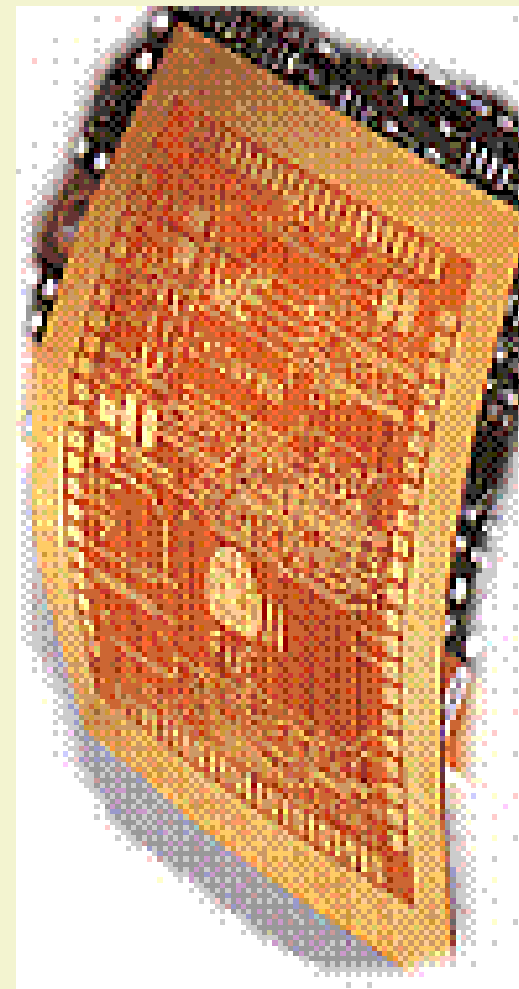
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Material	Poliimidă
Constantă dielectrică	3 - 4
Lățime traseu / spațiere	75 / 75 μm
Diametru via	200 μm
Număr de straturi	1 ... 4

Caracteristici:

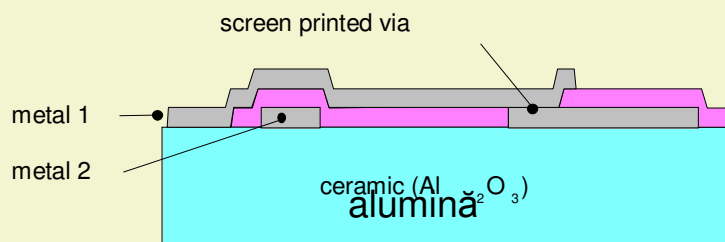
CTE [Si]	27 ppm/C
Disipație termică	medie
Cost substrat	redus
Asamblare	DCA - favorită

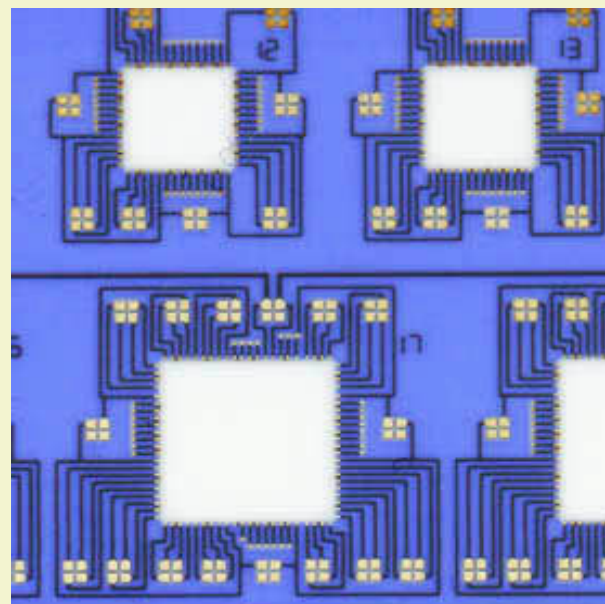
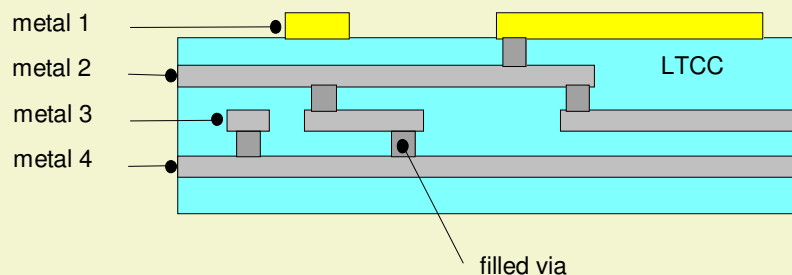
➤ Tehnologia MCM-C

❑ MCM – Multi Chip Module

❑ C - Ceramic

Al_2O_3 Depunere serigrafică sau prin șablon ("stencil printing") de materiale conductoare sau dielectrice, via-uri realizate prin printare

LTCC:

Depunere serigrafică sau prin șablon ("stencil printing") de materiale conductoare, via-uri realizate prin găurire și apoi umplute

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

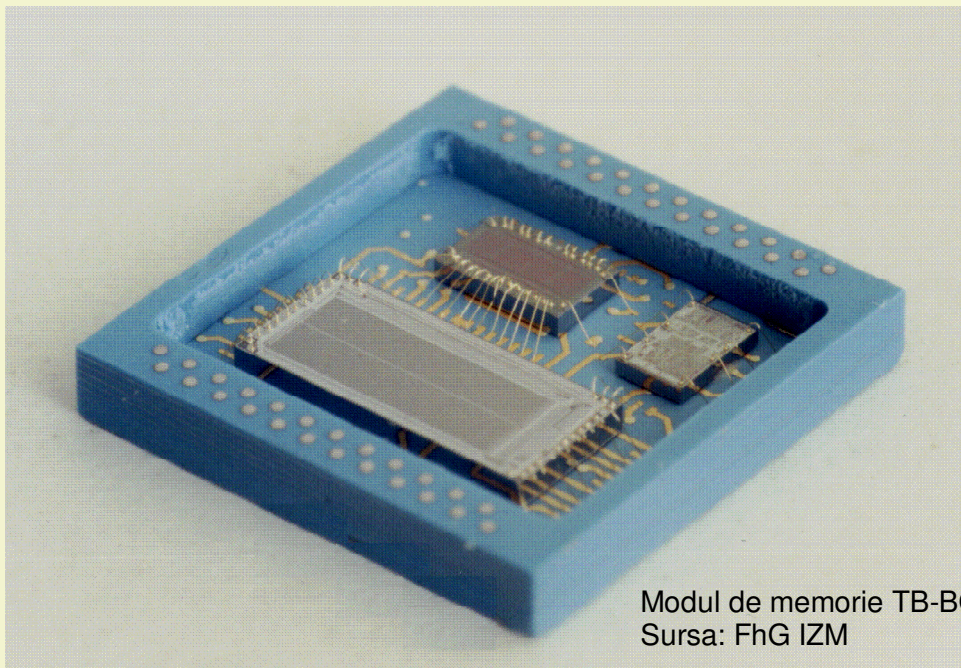
Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

10 Packaging Electronic

Caracteristici:

Modul de memorie TB-BGA48,
Sursa: FhG IZM

Material	Al_2O_3 , Sticlă-Ceramică
Constantă dielectrică	6 - 8
Lățime traseu / spațiere	125 / 250 μm
Diametru via	200 μm
Număr de straturi	4 ... 12

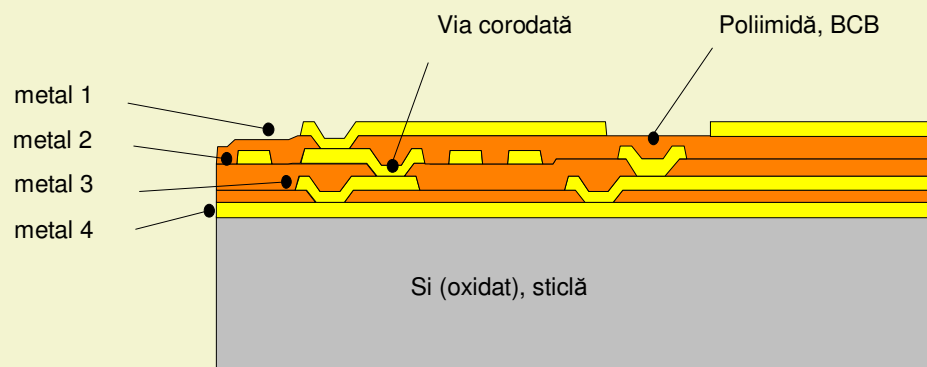
CTE	7,9 ... 10 ppm/C
Disipație termică	mare
Cost substrat	moderat
Asamblare	COB, DCA

MCM-C (Ceramică)

➤ Tehnologia MCM-D

❑ MCM – Multi Chip Module

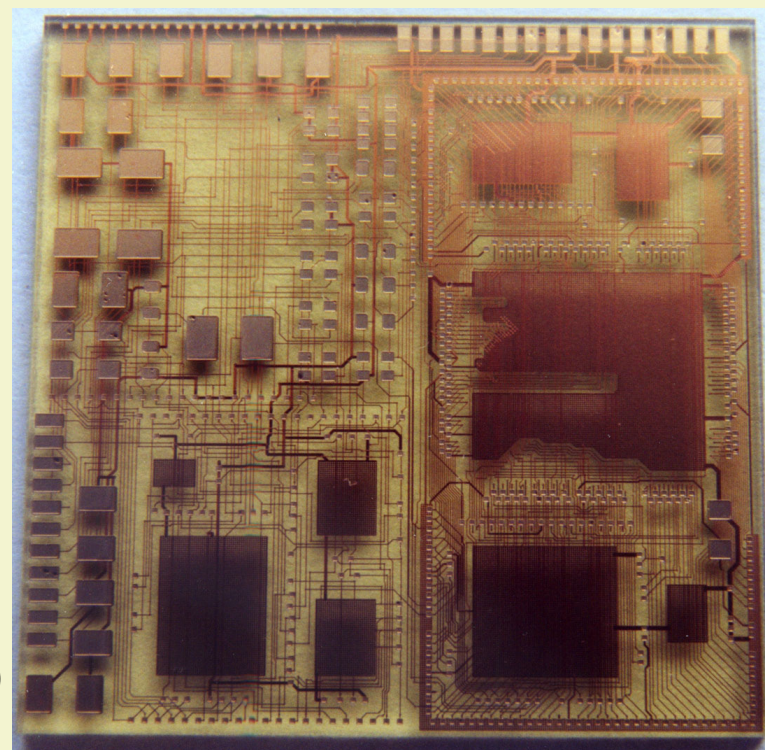
❑ D - Deposited

Substrat: Si, substrat favorit pentru DCA

Poliimidă sau BCB (“benzocyclobutene”)

Dielectric: Structura de interconectare este obținută prin depunere de metalul iar găurile generate prin corodare

Tehnologie bazată pe depunere de straturi subțiri (“thin film”)

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

Investește în oameni !

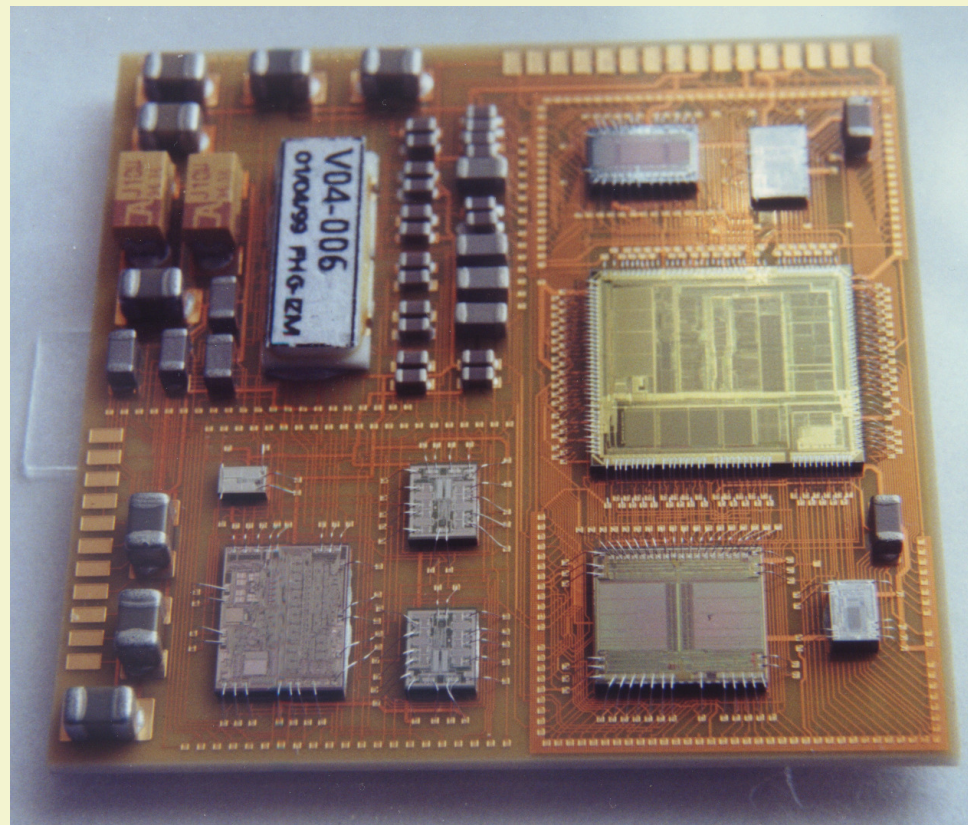
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Caracteristici:

Material	Si, polimer
Constantă dielectrică	2,8 ... 12
Lățime traseu / spațiere	15 / 40 μm
Diametru via	30 μm
Număr de straturi	2 ... 8
CTE [Si]	2,6 ppm
Disipație termică	mare
Cost substrat	moderat, mare
Asamblare	DCA – favorită [Si]

MCM-D (D – obținut prin depunere)

Comparație între tehnologiile MCM

	MCM-L	MCM-C	MCM-D
Disponibilitate	mare	mare	mică
Densitate de interconectare	mare	mare	foarte mare
Repair/rework	mare	mare	mică
Disipație de putere	mică	medie	mare
Performanță	mică	medie	mare
Cost relativ	1	1,5-2,0	2-10

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în
Industria Electronică

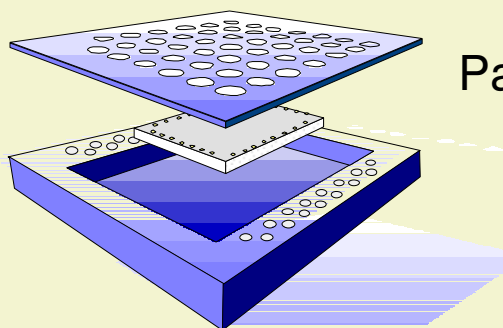
Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

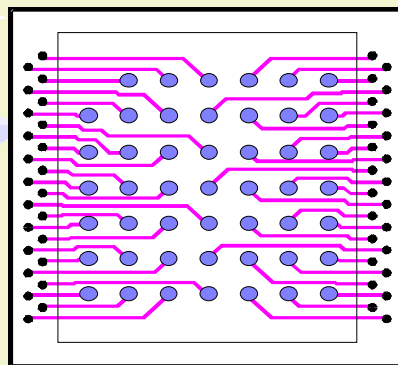
10 Packaging Electronic

Migrarea spre packaging-ul 3D

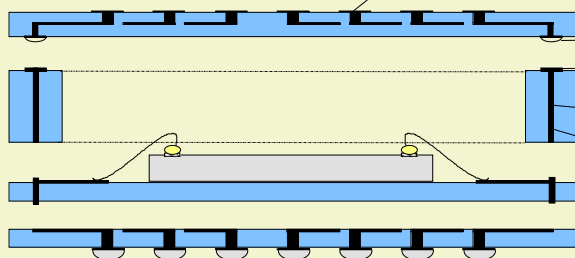

Package TB-BGA48N

size	12,5 x 12,5 x 2,5 mm ³
use volume	9,6 x 11,0 x 1,4 mm ³
pin count	48
BGA pitch	1,27 mm

“Capac” TB-BGA

Package TB-BGA

Pastile din AgPd

Contacte “bump” din AuSn

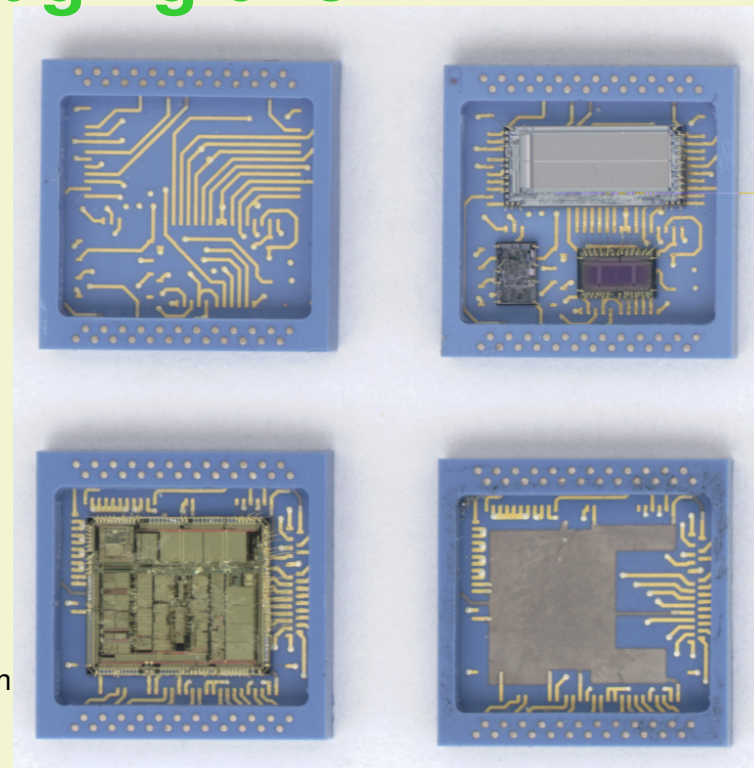
Pastile din Au

Via-uri electrice interne

Straturi “frame”

Straturi MCM

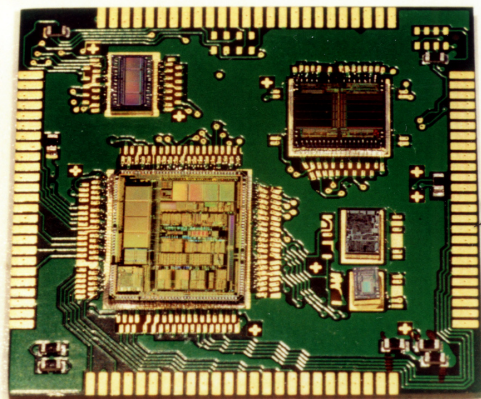
SnPb BGA

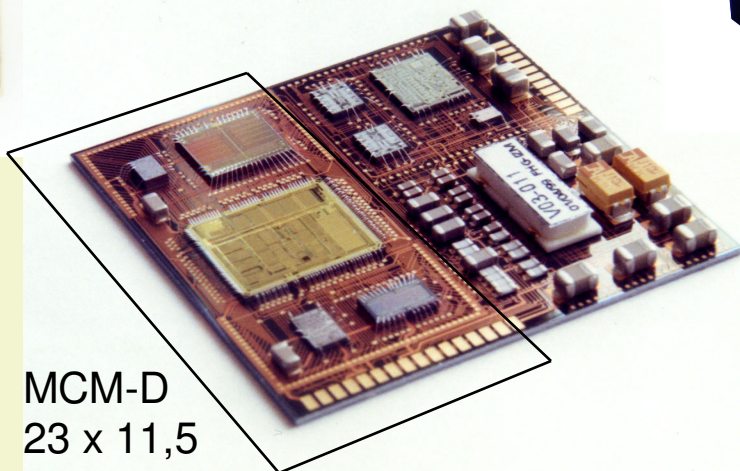
**Package 3D dezvoltat
pentru microsisteme**

Exemplu: miniaturizarea unui μ C pe 16 biți

MCM-L
24,0 x 24,0

MCM-D
23 x 11,5

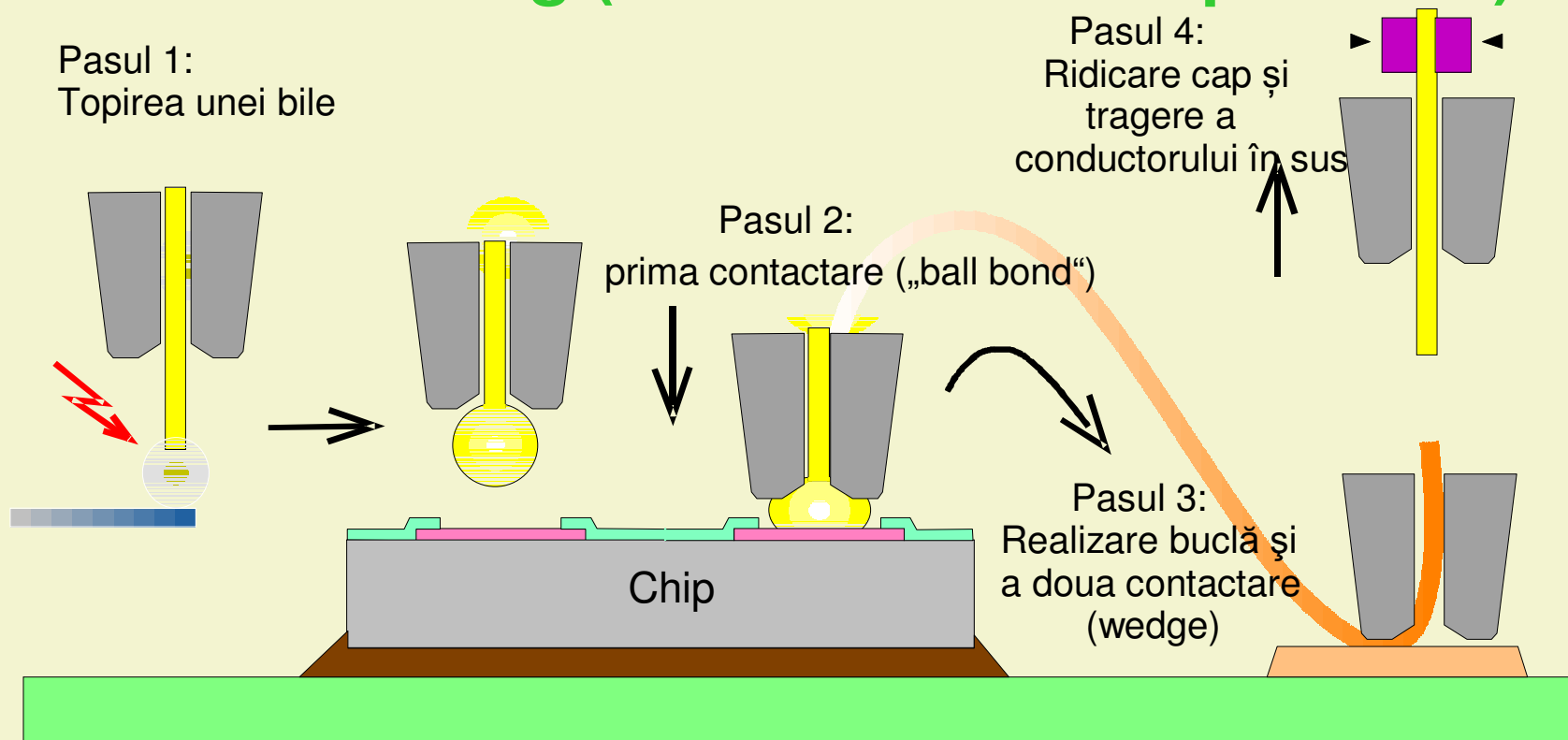
MCM-C
12,5 x 12,5 x 7,5

Unitate de măsură: mm

μ C pe 16 biți realizat prin diferite tehnologii MCM

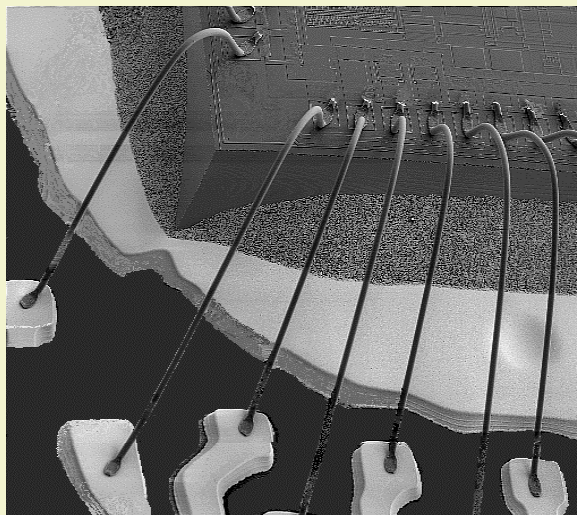
➤ Tehnologii de asamblare Wire bonding, TAB, flip-chip

Wire Bonding (Conectare cu fir “prin aer”)

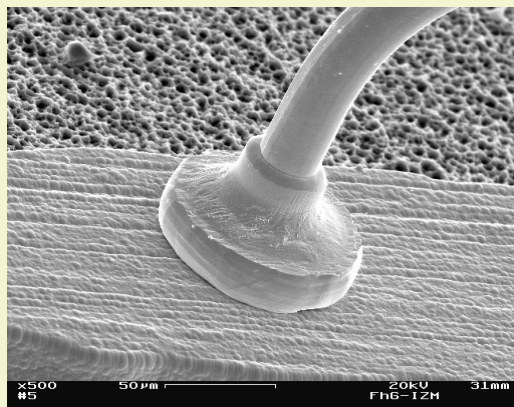

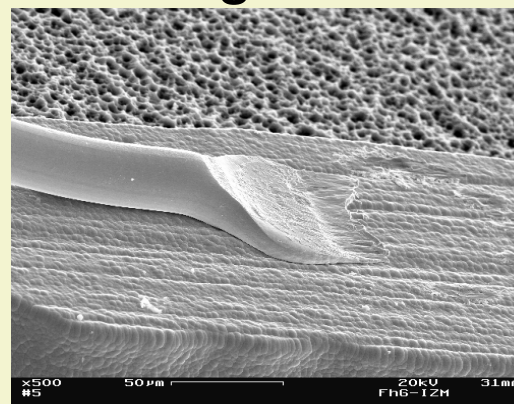
Wire Bonding (WB)

Ball bond

Wedge bond

ELAN – Electronic Antreprenoriat

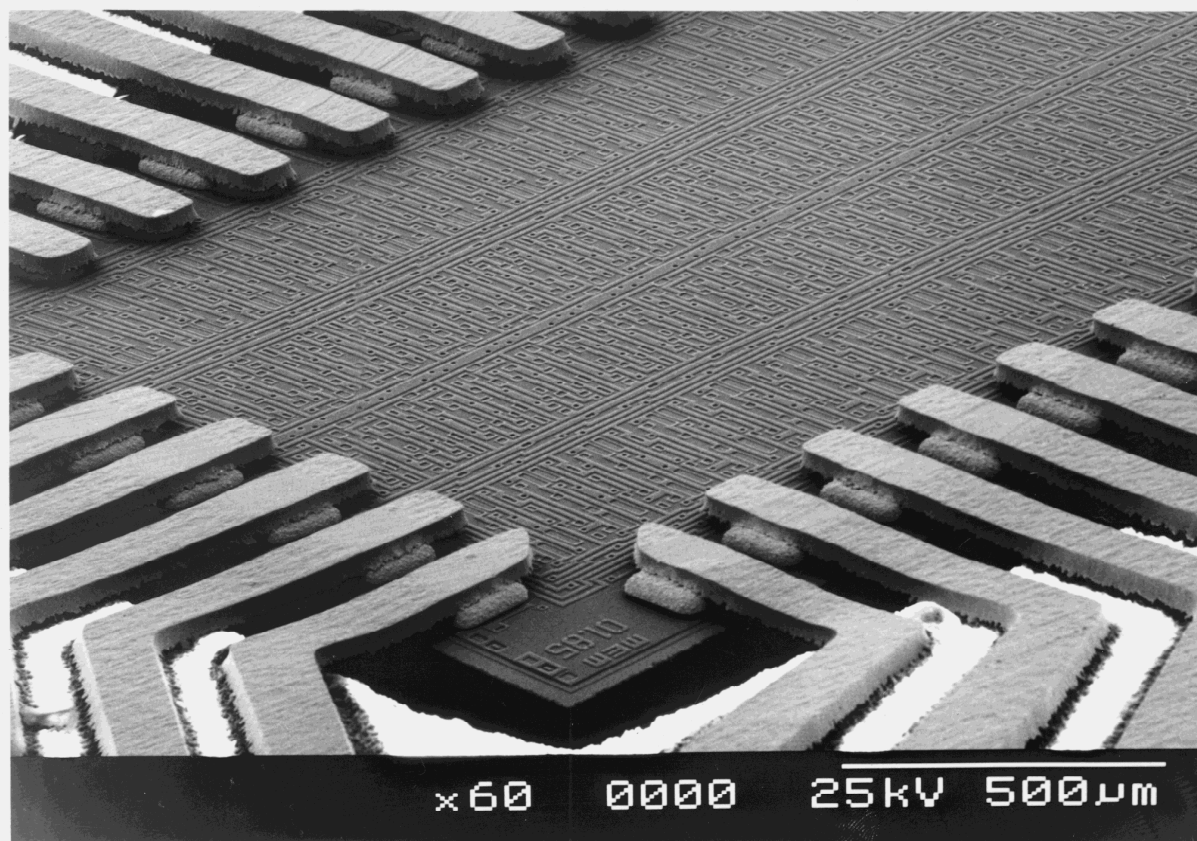
Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică
Investește în oameni !
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

TAB

Tape Automated

Bonding – tehnologie de asamblare prin care chip-urile se conectează la PCB prin atașarea lor la o structură metalică de interconectare (“lead frame”) plasată pe o folie de poliimidă sau poliamidă. După contactare, întreaga structură (chip + lead frame) este deplasată în poziția dorită, unde terminalele sunt tăiate și lipite la PCB. Chip-ul poate fi încapsulat ("glob topped") cu rășină epoxidică sau plastic.

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

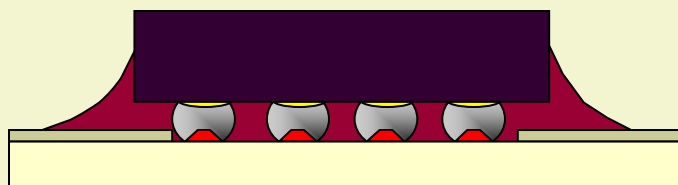
Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

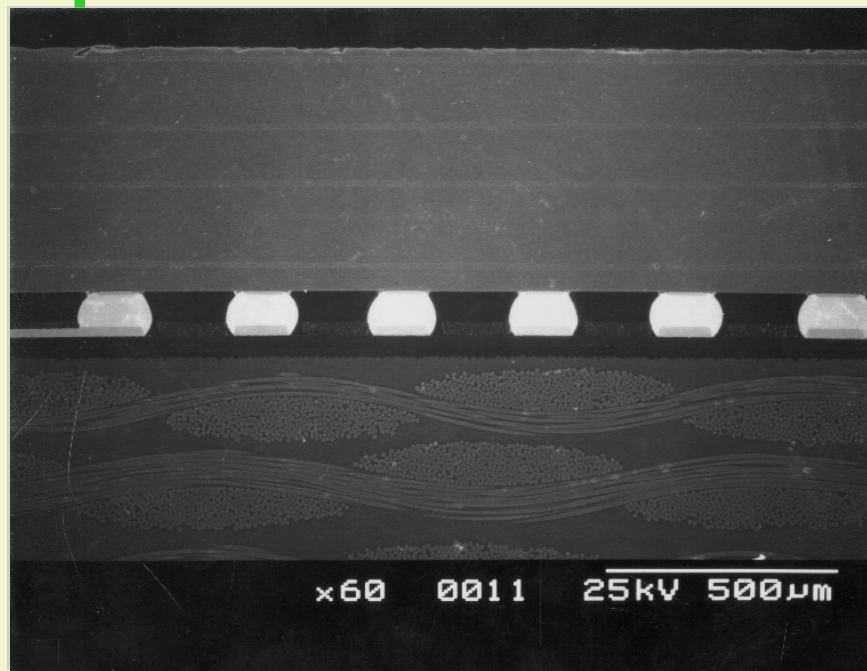
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Flip Chip / DCA

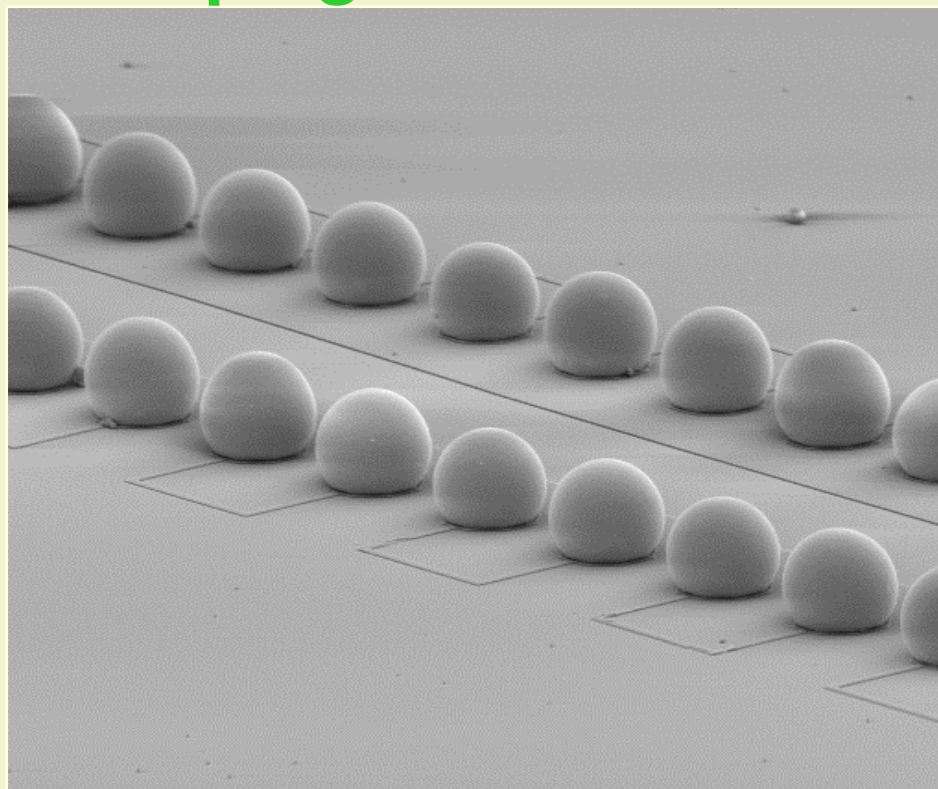
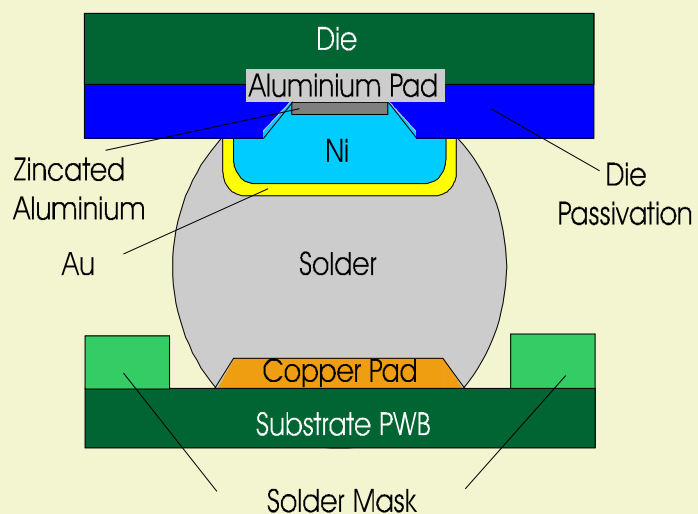
Direct Chip Attach

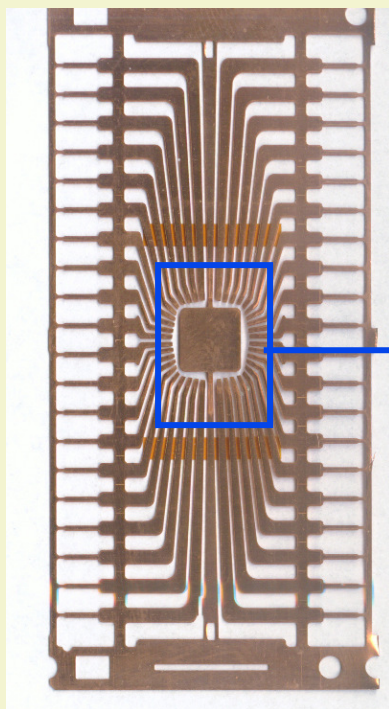
Pitch (distanța dintre centrele pastilelor/bilelor): 200 µm

Operația “bumping”

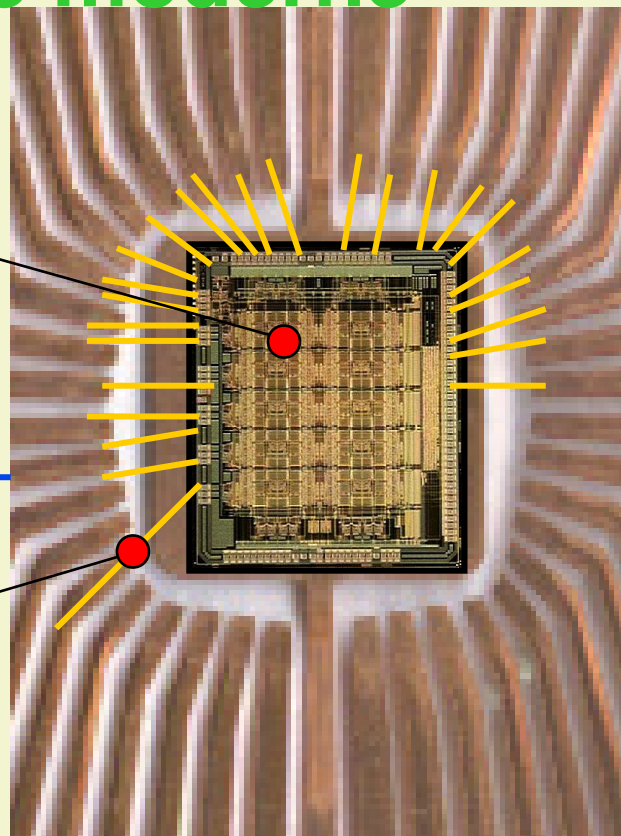

➤ Elemente de încapsulare a componentelor electronice moderne

circuit integrat

Wire bond

“leadframe”

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

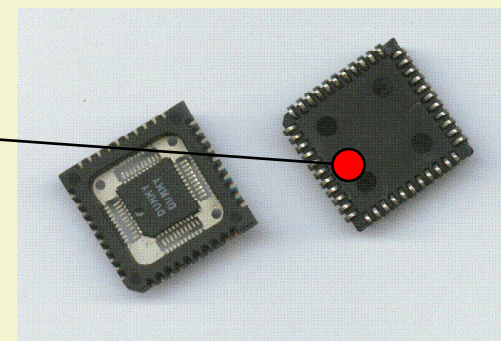
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Tehnologii de încapsulare:

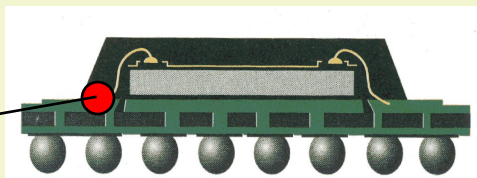
Surface Mount Technology

SMT / SMD

Ball Grid Array

BGA

Chip On Board

COB

Chip Size Package

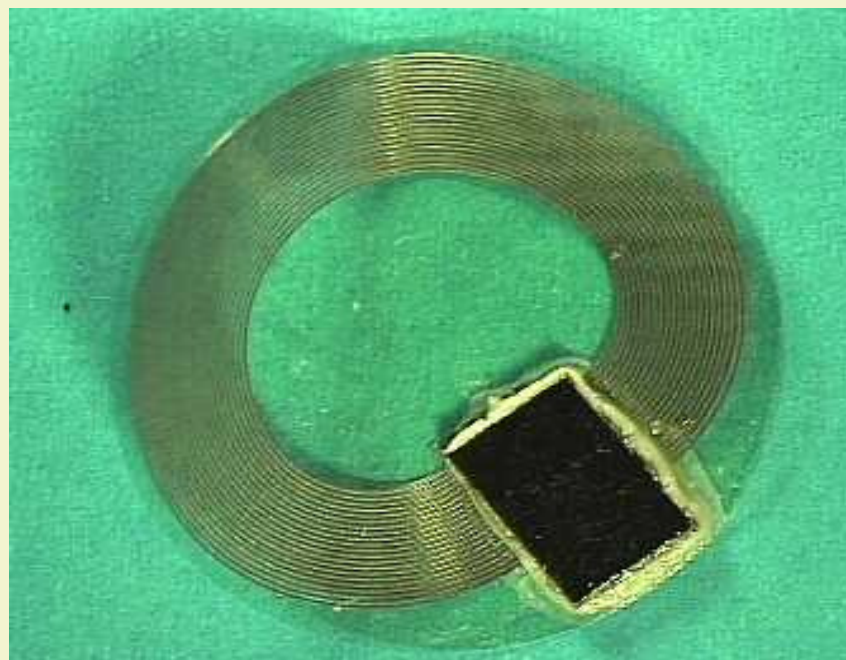
CSP

Chip pe material polimeric (“chip on polimer”)

De exemplu: etichete, ecusoane,
structuri de securizare **flexibile**

($f = 13,56$ MHz în cazul din figură)

- Chip (Si), $h = 40 \mu\text{m}$
- Bumb (bump) Ni/Au, $h = 10 \mu\text{m}$
- Inductor (Au) $h = 10 \mu\text{m}$
- Folie polimerică, $h = 5, 10 \mu\text{m}$

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

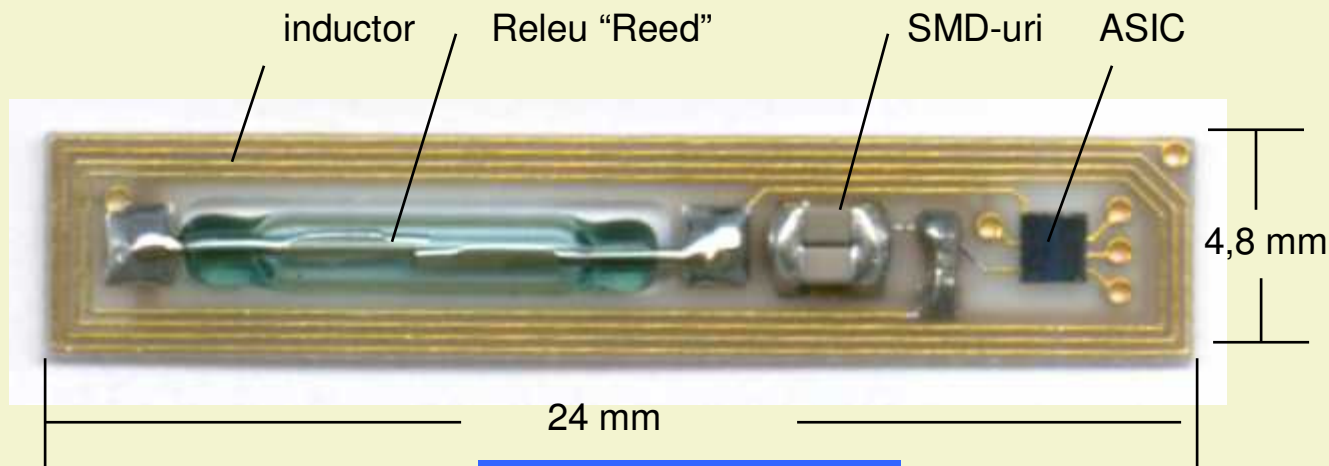
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

Transpondere

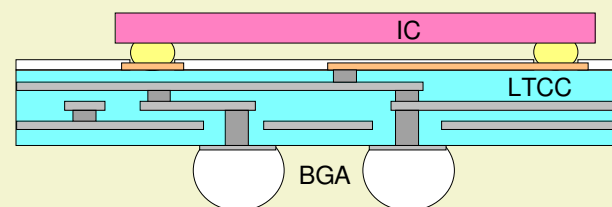
- Volume mari
- Frecvențe foarte mari
- Utilizare ca “data logger”
- Funcționare în medii dificile

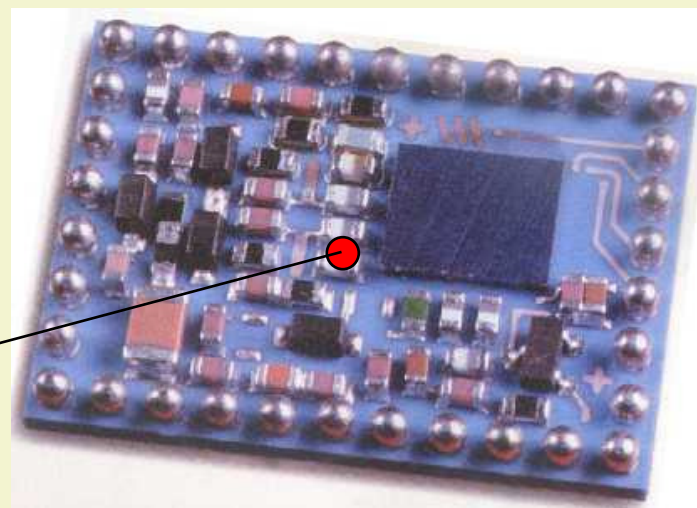
Aplicații de radiofrecvență (RF)

Module de radiofrecvență (RF)
pentru produse mobile

- Telefonie mobilă: 0,9 - 1,9 GHz
- Bluetooth: 2,4 GHz
- Radar la distanță: 70 GHz

Modul Bluetooth
pe substrat LTCC

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în Industria Electronică

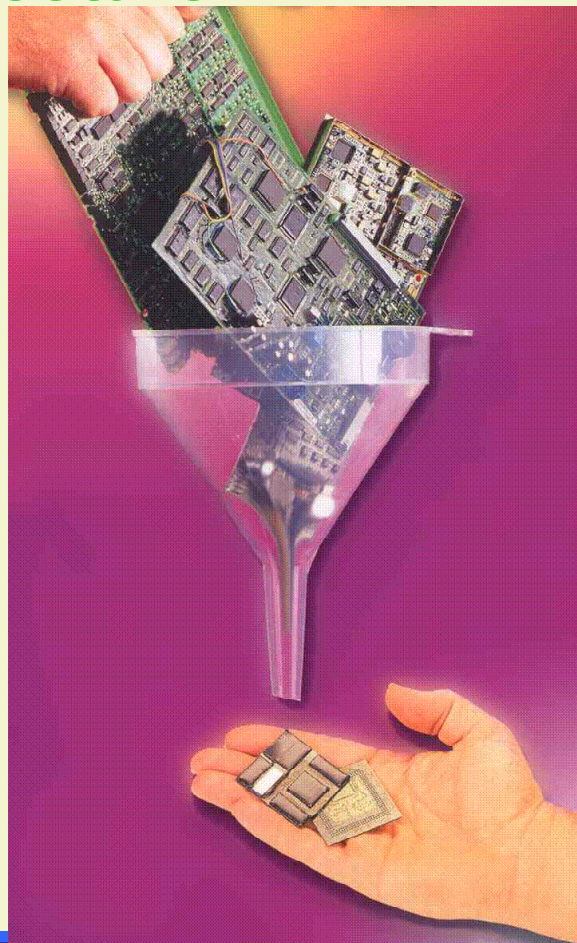
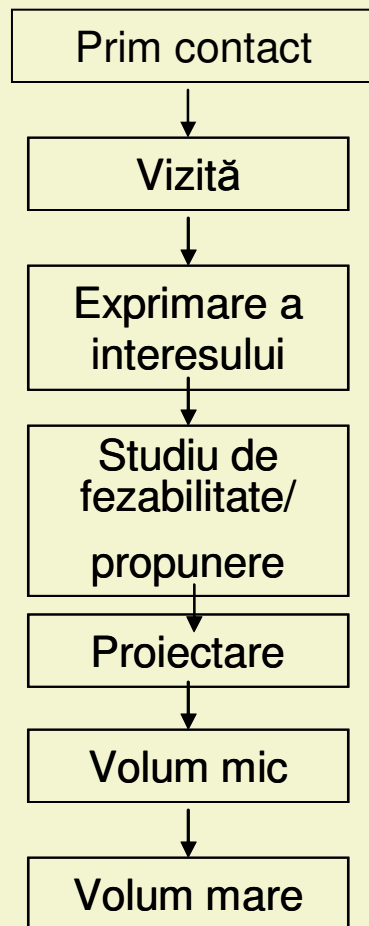
Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

10 Packaging Electronic

Capabilități de proiectare și fabricație într-un centru de cercetare

ELAN – Electronic Antreprenoriat

Promovarea Culturii Antreprenoriale: Adaptabilitate, Dinamism, Inițiativă în
Industria Electronică

Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013”

10 Packaging Electronic

UNIUNEA EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE STRUCTURALE
2007-2013